

ทิศทางใหม่ของสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงในภูมิภาค เมื่ออินเดีย - จีน จับมือกัน

การพลิกประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของประเทศมหาอำนาจแห่งเอเชีย เมื่อ นายนเรนทรา โมดี นายกรัฐมนตรีอินเดียเดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการเป็นเวลา ๓ วัน เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างอินเดีย - จีน ให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ภายหลังจากที่มีความขัดแย้งระหว่างกันมาหลายทศวรรษ จะส่งผลต่อทิศทางของสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงในภูมิภาคหรือไม่ และอย่างไร

บริบทความสัมพันธ์ระหว่างอินเดีย - จีน

นายโมดี นายกรัฐมนตรีอินเดีย เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๖ พ.ค.๕๘ ภายหลังจากที่ นายสี จิ้นผิง ประธานาธิบดีจีน เดินทางเยือนอินเดียเป็นครั้งแรก เมื่อ ๑๗ ก.ย.๕๗ โดยนายโมดี ได้เดินทางเยือนเมืองซีอาน มณฑลส่านซี บ้านเกิดของนายสี จิ้นผิง เป็นสถานที่แรกตามคำเชิญของ นายสี จิ้นผิง ระหว่างการเดินทางไปเยือนรัฐคุชราต บ้านเกิดของนายโมดี เมื่อปีที่แล้ว

การเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

การอ้างสิทธิ์ในพื้นที่ทับซ้อนบริเวณชายแดนระหว่าง อินเดีย - จีน และการสู้รบในปี ๒๕๐๕ เป็นขบวนการที่ทำให้ อินเดีย - จีน มีความขัดแย้งและหวาดระแวงซึ่งกันและกันมาหลายทศวรรษ

แต่ปัจจุบันทั้งอินเดียและจีนต่างพยายามรื้อฟื้นความสัมพันธ์ระหว่างกันขึ้นมาใหม่ จากการที่ผู้นำของทั้งสองประเทศเริ่มมีการเดินทางเยี่ยมเยือนระหว่างกัน การมีแผนที่จะเปิดสถานกงสุลใน

กรุงเจนีวาของอินเดียและนครเฉิงตูของจีน และการที่ทั้งสองประเทศ ถอนกำลังทหารออกจากพื้นที่ข้อพิพาท ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งสองประเทศ มีความระมัดระวังอย่างมากในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ ระหว่างกัน

ปัจจัยที่ทำให้ทั้งสองประเทศหันกลับมาหารือฟื้นความสัมพันธ์ระหว่างกัน คือ อินเดียและจีนต่างก็รู้ว่าหากทั้งสองประเทศยังมัวแต่ สร้างความขัดแย้งระหว่างกัน ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จะมากหรือน้อยเพียงใดนั้น สุดท้ายผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นก็ย่อมตกอยู่กับ อินเดีย - จีน ไม่ไปไหน เพราะทั้งสองประเทศเป็นบ้านใกล้เรือนเคียงกัน อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน และมีระบบเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ฉะนั้น อินเดีย - จีน จึงพยายามดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อน ประเทศไปสู่การทำงานร่วมกัน ได้แก่ การเคารพในกฎหมายและ กฎระเบียบระหว่างประเทศ การเพิ่มศักยภาพของความเป็น หุ้นส่วนอันดีระหว่างกันให้มีความแน่นแฟ้นมากขึ้น และการลด ปัญหาอุปสรรคที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของทั้งสอง ประเทศ เป็นต้น

เส้นทางสายไหม ทั้งทางบกและทางทะเล

การออกแถลงการณ์ร่วม จีน - อินเดีย

ภาพถ่าย selfie ของผู้นำอินเดีย

พื้นที่ความขัดแย้งระหว่างจีน - อินเดีย

ความมั่นคงและการทหาร

อินเดีย – จีน มีความพยายามที่จะริเริ่มและปรับความสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพของความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างกัน มากยิ่งขึ้น โดย **อินเดีย** มีนโยบาย “มองตะวันออก (Look East Policy)” ซึ่งอินเดียอาจรู้ดีว่าหากมีแต่ด้านกระแสนการพัฒนาของจีน เพียงอย่างเดียว ก็จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อะไรต่ออินเดีย ในทางกลับกัน ยังจะก่อให้เกิดความตึงเครียดในภูมิภาคมากขึ้น ฉะนั้น การรื้อฟื้น ความสัมพันธ์ในระดับทวิภาคีและการเปลี่ยนทัศนคติต่อจีนเสียใหม่ เป็นหนทางที่จะสามารถปกป้องผลประโยชน์ของอินเดียได้ ส่วน **จีน**เอง กำลังให้ความสำคัญกับการมองตะวันตก (Look West Policy) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีเป้าหมายที่จะดึงอินเดียเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ “เส้นทางสายไหม” ของจีน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงเส้นทางจากตะวันออกไปยังตะวันตกทั้งทางบก และทางทะเล

ส่วนการริเริ่มการใช้ “สายด่วนทางทหาร” และการกำหนดให้ ผู้นำกองทัพของทั้งสองประเทศเดินทางเยี่ยมเยือนระหว่างกันเป็นประจำทุกปีนั้น อินเดีย – จีน อาจต้องการที่จะลดความตึงเครียดและความขัดแย้งระหว่างกันลง อีกทั้ง ต้องการเสริมสร้างความไว้วางใจ ด้วยการเพิ่มศักยภาพของความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างกัน ซึ่งจะส่งผลทำให้ภูมิภาคเอเชียเกิดความมั่นคง นอกจากนี้ การเดินทาง เยี่ยมเยือนระหว่างกันของผู้นำทั้งสองประเทศ เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศที่เริ่มมีความแน่นแฟ้นกันมากขึ้น

เศรษฐกิจและเทคโนโลยี

การปฏิรูปประเทศของอินเดียหลังจาก นายโมดี เข้ามารับ ตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีอินเดีย ซึ่ง **จีน** มองว่าเป็นประโยชน์ ต่อจีน โดยเฉพาะการปรับนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจีนอาจจะ มีความหวังเล็กๆ อยู่ว่า การทำความตกลงด้านการลงทุนในระบบ สาธารณูปโภคพื้นฐาน การจัดการอาชีวศึกษา การรถไฟ ฯลฯ กับ อินเดีย นั้น จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการ พัฒนาระบบเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ และอาจทำให้อินเดีย ตัดสินใจเข้าร่วมในแผนยุทธศาสตร์ “เส้นทางสายไหม” ของจีนได้ ส่วน **อินเดีย** อาจมองว่าจีนมีเงินทุนและเทคโนโลยี (การสำรวจอวกาศ การขุดเหมืองแร่ วิทยาศาสตร์ทางทะเล ฯลฯ) ที่อินเดียสามารถ นำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศได้ ฉะนั้น จึงไม่ใช่เรื่องเสียหาย ที่อินเดียมีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือกับจีนถึง ๒๔ ฉบับ ซึ่งมี มูลค่ากว่า ๑๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ระหว่างการเดินทางเยือนจีน โดยอินเดีย – จีน ต่างมองว่าการลงนามข้อตกลงดังกล่าวยังเป็นการช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศได้อีกทางหนึ่งด้วย

มุมมองที่ใกล้ชิด

๑) หากอินเดียและจีน มีการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์จาก ประเทศคู่ขัดแย้งที่ดำเนินมานานหลายทศวรรษ มาเป็นประเทศที่มี มิตรไมตรีต่อกัน อาจส่งผลทำให้โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมด้าน ความมั่นคงในภูมิภาคเปลี่ยนแปลงไป เช่น เมื่อความขัดแย้งและ ความหวาดระแวงระหว่างอินเดีย – จีนหมดไป จะส่งผลทำให้ ภูมิภาคเกิดความมั่นคงเพิ่มมากขึ้น และอัตราการขยายตัวทางด้าน เศรษฐกิจของภูมิภาคจะเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ

๒) ในช่วง ๓ – ๔ ปีที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าทั้งอินเดียและจีน ต่างก็มุ่งเป้าให้ความสนใจมายังอาเซียน โดยสังเกตได้จากการที่ผู้นำ ทั้งสองประเทศเดินทางเยือนประเทศต่างๆ ในอาเซียนอย่างต่อเนื่อง โดยจีนมีการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกมากกว่าอินเดีย จึงส่งผลทำให้จีน มีโอกาสและข้อได้เปรียบมากกว่าอินเดียอยู่มาก ซึ่งที่ผ่านมาผู้นำจีน ได้มีการเดินทางเยี่ยมเยือนประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นรายประเทศ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ อีกทั้ง มีการริเริ่มกรอกรวมมือต่างๆ ทุกระดับกับอาเซียน จึงไม่น่าแปลกใจที่ปัจจุบันจีนได้มีการพัฒนา กรอกรวมมือกับอาเซียนเกือบทุกมิติมากกว่าอินเดีย เช่น ARF GMS ASEAN+1 ASEAN+3 ASEM ฯลฯ และเชื่อว่าอีกไม่นานอินเดีย น่าจะพยายามผลักดันกรอกรวมมือระหว่างอาเซียน – อินเดีย ให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้นเช่นเดียวกับจีน ซึ่งประเด็นดังกล่าว ล้วนเป็นโอกาสที่ดีของไทยในฐานะชาติสมาชิกอาเซียน ที่ควรรู้เท่าทัน และเตรียมแสงประโยชน์จากการนี้ รวมทั้งอาจวางตัวเป็นผู้เชื่อมต่อ สายสัมพันธ์ที่ทั้งอินเดียและจีนไม่อาจละเลยความสำคัญได้

๓) อินเดียและจีนถือว่าเป็นตลาดผู้บริโภคที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับไทย การที่ทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์และทัศนคติ ที่ดีต่อไทยนั้น ถือเป็นข้อได้เปรียบ ฉะนั้น ไทยจึงควรใช้โอกาสนี้ ให้เป็นประโยชน์ด้วยการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในระดับทวิภาคี และความร่วมมืออย่างรอบด้านในทุกมิติกับทั้งอินเดียและจีนให้ แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น โดยในขณะเดียวกันไทยต้องเพิ่มความระมัดระวัง เกี่ยวกับการรักษาดุลอำนาจกับประเทศมหาอำนาจนอกภูมิภาค อย่างสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปอย่างเหมาะสมด้วย

อ้างอิง

- ผู้จัดการ Online. <http://www.manager.co.th>. สืบค้นวันที่ ๒๕ พ.ค.๕๘.
- ศูนย์ข้อมูลประเทศอินเดีย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วันที่ ๑๘ พ.ค.๕๘.
- บีบีซีไทย – BBC Thai. วันที่ ๑๔ พ.ค.๕๘.

